

מבוי סתום במגעים לסיום המלחמה עם אוקראינה

written by יוסף רוזן | 17.12.2025

מלחמת רוסיה-אוקראינה נכנסה לשנתה הרביעית ועל אף פערי העוצמה בין הצדדים, קווי ההגנה של אוקראינה עדיין מחזיקים מעמד, ונראה כי אף צד לא הצליח להגיע להישגים משמעותיים. רוסיה תוקפת יעדים אזרחיים בלב אוקראינה, ומנגד אוקראינה מוציאה לפועל מבצעים מיוחדים בכדי להתגבר על פער העוצמה הרוסי באמצעות הפתעות טקטיות. כל זאת, שעה ששתיהן מנהלות לכאורה משא ומתן לסיום המלחמה בתיווך אמריקני.

אכן, מאז כניסתו של טראמפ לבית הלבן, מוקד העיסוק במלחמה נגע למאמציו לסיים את המלחמה, עד כה, ללא הצלחה. אולם, מאמצים אלה הבליטו מספר תהליכים מעניינים שיימשכו גם לתוך 2026.

האחד, דרישה אמריקנית מאירופה לנשיאה משמעותית יותר בנטל הסיוע לאוקראינה, ובתגובה אירופה כבר החלה בקידום מהלכים בכיוון זה; השני, הנחת עבודה כי אוקראינה הינה הצד החלש במלחמה ועל כן עליה להתפשר יותר במו"מ. הנחת עבודה זו גרמה לעליות ומורדות ביחסי טראפ-זלנסקי, שאף הושפל בעת ביקורו בבית הלבן. כמו כן, המשבר הפוליטי בשנה האחרונה באוקראינה מוסיף דלק לגורמים המערערים על מנהיגותו של זלנסקי. מנגד, פוטין זכה בעיקר לתשבחות מצד טראמפ, למרות שלעיתים הנשיא טראמפ גם הפגין תסכול מהתנהלות פוטין, וייתכן שהיחס החיובי כלפיו הינו חלק מטקטיקת מו"מ.

בנוסף, המלחמה שינתה את תפיסת ההפעלה של רחפנים במלחמה מודרנית, מכלי מסייע לכלי מרכזי יותר, כפי שגם התרחש בקנה מידה קטן בהרבה במלחמה בעזה. מגמה זו כבר משליכה על מו"פ ביטחוני ברחבי העולם, בדגש על התעשיות האוקראיניות והישראליות.

האתגר המרכזי בשנת 2026 נותר גיבוש המתווה לסיום המלחמה, כאשר הסיכוי לכך נמוך ² פוטין ממשיך להתעקש על סיפוח חבל דונבאס (לכל הפחות) בכוח או תחת הסכם, בעוד שזלנסקי לא מתכוון לוותר על סנטימטר מאדמת אוקראינה. ברקע, רוסיה ממשיכה לקבל סיוע מצפון קוריאה, איראן, ומדינות ממשיכות לרכוש גז רוסי; שעה שלא בטוח עד כמה אירופה תהיה מוכנה להרחיק לכת בכדי לאזן סיוע זה עם מאמצים משלה כמו הצבת כוחות בינלאומיים. מבחינת ישראל, האתגר המרכזי הוא לשמר ערוצים פתוחים עם רוסיה נוכח אינטרסים אסטרטגיים של ישראל במרחבים אחרים, תוך שמירה הקשר הטוב עם אוקראינה.

סימנים מדאיגים ו"הפיל שבחדר": שום דבר במערכת היחסים בין ירושלים לווינגטון אינו קבוע

written by פרופ' זכי שלום | 17.12.2025

החודש התבשרנו כי הממשל האמריקני ביקש מישראל לדחות את ביקורו של הרמטכ"ל זמיר בוושינגטון. זאת בשל ההסלמה במתיחות בין ארצות הברית וונצואלה, והסכנה שהמתיחות תוביל למלחמה בין שתי המדינות. אירוע זה מהווה "נורת אזהרה" בוחקת המכוונת לעבר ישראל: שום דבר במערכת היחסים הקיימת בין ישראל וארצות הברית אינו קבוע. הכל נתון לשינוי.

עוד קודם לכן נוכחה ישראל באורח מוחשי בשינוי מהותי בעמדות הנשיא טראמפ בסוגיית סיפוח חלקים מיהודה ושומרון. באוקטובר 2025 החלו "להתגלגל" יוזמות להחלת ריבונות ישראלית על חלקים משטחי יהודה ושומרון.

תומכי יוזמות אלה שמו לנגד עיניהם את תמיכתו של הנשיא טראמפ במהלך כזה במהלך כהונתו הראשונה כנשיא. ואולם הפעם נכונה להם אכזבה רבה הממשל הביע התנגדות נחרצת נגד מהלך כזה. בחוגים המקורבים לבית הלבן הידהדו איומים על סנקציות נגד ישראל אם תוליד מהלך כזה בעיתוי הנוכחי.

בעקבות מעורבותה של ארצות הברית בתקיפת מתקני הגרעין באיראן התרבו הקולות המתנגדים למעורבות צבאית אמריקנית במזרח התיכון. ישראל עשויה למצוא עצמה במועד קרוב, בלתי צפוי, בעימות עם איראן. האם היא יכולה לסמוך על תמיכה אמריקנית בה כפי שהיה במתקפה האחרונה נגד איראן ביוני 2025? וודאי שלא.

בנובמבר 2026 ייערכו בחירות לכל צירי בית הנבחרים וחלק מחברי הסנאט. האם התמיכה הרחבה שיש לישראל כיום בקונגרס מובטחת? האם יינתן אישור של הקונגרס לכל משלוחי הנשק שישראל תבקש? וודאי שלא.

ואולם "הפיל" הגדול ביחסי ישראל-ארצות הברית נוגע לשאלת אופי סיום המלחמה נגד החמאס. לאחר למעלה משנתיים של לחימה ברצועת עזה בדרגות משתנות של אינטנסיביות לא הצליחה מדינת ישראל להכניע את החמאס ככוח צבאי. החמאס עדיין שולט שליטה ללא מיצרים ברצועה. הניסיון להקים חמולות שיאתרגו את שליטתו נכשלו. הוא פועל כגורם מדיני לגיטימי. בחודש האחרון, עלינו לזכור, עמדה להיערך פגישה בין עוזר הנשיא סטיב ויתקוף לבין האיש

הבכיר בהנהגת החמאס, חליל אל חיה. הפגישה בוטלה עקב לחץ ישראלי כבד. אולם עצם נכונותו של הממשל לממש מפגש כזה היא עוד אות אזהרה בוחק להנהגת המדינה.

ישראל, תחת הנהגתו של נתניהו, שואפת קודם כל לסיים את המלחמה בתחושה חד משמעית של ניצחון. הממשל מציע לישראל לדלג מעל המשוכה הזו ולצעוד לעבר השלב הנכסף: הסכמי שלום ופיתוח כלכלי.

שורה תחתונה. אל לנו להסתנוור מגילויים של שיתוף פעולה חסר תקדים ביחסי ישראל-ארצות הברית שקיבלו ביטוי בשנה האחרונה. השנה הקרובה עשויה להציב בפני ישראל אתגרים קשים ביחסיה ארצות הברית.